

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz deželnega zbora.

Pri deželnem zboru je dr. Neckermann, kakor smo že poročali, v imenu Celjskega mesta vložil prošnjo, naj bi se Celjsko mesto odcepilo od okraja Celjskega.

Deželni zbor je pri prvem čitanju odkazal to prošnjo občinskemu odseku in tega poročevalca dr. Portugall je poročal o nji v seji dne 23. oktobra t. l. v občnem zboru.

Razkladal je v prošnji navedene čudne uzroke, kateri so Celjsko mesto napotili k temu koraku, in konečno stavil predlog, naj bi se ta stvar odkazala dež. odboru.

Govoril je dr. Sernee, kot načelnik Celjskega okrajnega zastopa, za njim je govoril dr. Neckermann, za katerim pa je hitro poslanec Morre stavil predlog na konec debate in je tako zaprečil izjavo drugih slov. poslancev.

Spodnje-štajarska nasprotna lista, „D. W.“ in „Marb. Ztg.“ sta, posebno prvi, fantalinsko napadla govornika, na kar ne bomo odgovorili, ker bi to bila prevelika čast za takšne časnike.

Kako pa imajo soditi prebivalci Celjskega okraja, in Slovenci sploh o tem govoru, to bode kazal najbolje govor sam, katerega priobčimo po stenografičnem zapisniku.

Slavni deželni zbor!

Slišal sem z začudenjem o predležeči peticiji, in zanimali so me uzroki, na temelju katerih namerava Celjsko mesto odcepiti se od našega okraja. Ono misli namreč, da bi moglo pri denarju si kaj prihraniti, ker plača dozdaj kacij 7000 gld. v okrajni zastop — 7% šolske priklade bi plačevala tudi za naprej, in mesto si bi moglo prihraniti kacij 5400 gld. od svojih dozdajnih stroškov za okraj.

Celjsko mesto se postavlja na jako otročje stališče: Jaz sem sicer središče okraja, vse okr. ceste se združijo v Celju, pa jaz nočem dalje plačati zraven, naj plačajo odsihmal kmečke občine za-me!

Celjsko mesto, katero ima svoj lastni sta-

tut, itak ne spada s svojimi občinskimi in političnimi zadevami pot kompetenco okrajnega zastopa, tudi šolske zadeve njegove so ločene, ker Celjski krajni šolski svet ni podložen okr. šolskemu svetu; ostanejo tedaj skupne le zadeve okrajnih cest.

Jasno pa je, da morajo vsi prebivalci jednega in istega okraja zdrževati svoje ceste in le pri nekaterih nevednih kmetih se nahaja misel, da pravijo, na primer: mi prebivamo na koncu okraja, potrebujemo le prav kaj malega od okrajnih cest, kako pridemo k temu, da plačamo priklade za vse okrajne ceste? Še večkrat se čujejo enaka znorenja od občanov, ki prebivajo na meji občine, mislijo, da ker oni ne potrebujejo za-se nekatere občinske ceste, bilo bi krivično, da morajo doplačevati pri vseh občinskih cestah.

Cestne postave pa so popolnoma logične in prirejene razmeram; državne, deželne, okrajne in občinske ceste so namreč po svoji naravi taki objekti, ki se morajo zdržati od dotičnega kroga, — od države, dežele, okraja, od občine — posamezni mora vstopiti za celoto, ker drugače ne bi bilo mogoče sezidati in zdržavati neobhodno potrebnih cest.

Najčudneje je, če mesto, kot okrajno sree, na enkrat pravi, jaz nečem dalje biti v okraju, jaz nečem dalje plačevati. To so nazori te peticije! Zato, ker mesto Celjsko si domisli prihraniti 5400 gld., namreč to, kar doplača zdaj za okrajne ceste, hoče biti ločeno od okraja.

Da to ne gre tako, to je jasno, kmečke občine ne morejo same zdržati okrajnih cest, mesto mora zraven pomagati.

Vprašanje je bistveno; ako se bi jednemu mestu dovolilo, da se odcepi, bi kmalo vsako drugo mesto prišlo z istimi naivnimi nazori in reklo, tudi jaz nočem soplačevati, hočem izstopiti iz okraja, naj kmečke občine ostanejo skupaj, da plačajo same! Da je to proti vsemu razumu in proti vsem načelom pravične admini-

stracije, to je prejasno, da bi še dalje o tem kaj govoril.

Že iz materialnih vzrokov tedaj ni misliti na to, da bi tako malo mestice, ležeče v sredi okraja, ki se spojijo v njem vse doline, se ločilo.

Še znamenitejša pa je to, da se kot drugi vzrok, zakaj se namerava ločitev, navedejo narodni prepiri. To me je osupnilo, vsaj do danes še nisem sanjal o tem, da se bo navedel tudi takšen vzrok.

(Konec prih.)

Prosta beseda, zdrave misli.

Pisec članka „Rojaki, na stražo“, katerega je prinesel Vaš list, govoril je gotovo vsakemu Slovencu iz srca. Kako tudi ne bi! Sramota za onega človeka, kateri jezik in rod svoje matere zataji! Vreden je, da pride čez-nj proklestvo božje, kajti kdor postane nemškutar, postane večji del tudi liberallec, liberalci so pa nam znani kot nasprotniki naše sv. vere.

Veliko jih je pa takih, ki v družbah Slovencev pravijo, da so Slovenci, pa da bi za narod kaj storili, o tega ne. Oh koliko napak je še med našim ljudstvom! Dragi „Gospodar“, prosim te danes za prosto besedo in dragi bralec, mi ne zameri, če kaj rečem, kar tebi ne bode more biti po godu.

Poglejmo, kako malo da naše ljudstvo še slovenske časnike prebira. Marsikateri bi še bral pa žal mu je, da bi krajcar izdal. Res, da kmet mora varčen biti, pa srce me zaboli, ko vidim, da si marsikateri nepotrebne stroške napravi in denar po nedolžnem izdaja. Kako lahko bi jih 4 ali pet se pogovorilo, da bi denar skupno za naročnino plačali, to bi gotovo še vsaki lahko storil. Večkrat imel sem videti priliko, da se slovenski listi, postavim „Slov. Gosp.“, ko se prebere, pa brž zavrže. Smem reči, da za vsako številko je škoda, katera od hiše pride. „Slov. Gosp.“ prinaša izvrstne nauke in skušnje, kakor tudi cerkvene zadeve, tako da se sme z marsikaterim listom meriti. Ne zavrzi nobene številke, temuč glej, da boš imel celi letnik vkup, ga vkupaj zveži, in ker ima na koncu leta kazalo, ti je lahko vsako reč najti in gotovo se bo tudi tebi pogovor vresničil, da čez 7 let vse prav pride!

Vsaki narod ima pravico in dolžnost, da ljubi zemljo materno, in že Turki so izdajalce s smrtjo kaznovali. Še celo živali in divje zverine ljubijo kraj, kjer so luč sveta zagledale, samo nas Slovence zavidajo drugi škodoželjni, sebični narodi, da bi mi imeli enaka čutstva, kakor oni. Tako bi potem lahko kazali na nas rekoč: vidite jih, sramujejo se svojega jezika, svoje matere, svoje zemlje! Podjarmimo jih, naši hlapci naj bodo!

Ljuba nam tedaj naj bo in mora biti naša domovina in skrb nam mora biti, da nas in

njo osrečimo in povzdignemo do njene veljave, kakoršnja uživajo druge dežele. To sicer ni lahko, ali ako stori vsak po svoji moči, posreči se nam to prej ali slej, toda gotovo!

V imenovanem članku opomnil je g. pisatelj nove nevarnosti, katera nam preti od naših nasprotnikov in smrtnih sovražnikov, kateri napenajo vse sile in moči, da bi nas vgonobili. Denar je sveta vladar in ravno s tem sredstvom so začeli nas zatirati prvič s „šulverinom“ in zdaj pa nameravajo naša posestva pokupiti in tujcem prodati in podobni so v tem krvoločnim volkom. Dragi rojaki, koliko jih je pač še med nami, ki si volijo svoje nasprotnike za svoje gospodarje! Postavim: koliko krat rajši voliš liberalnega Nemca, kakor poštenega Slovence in to samo zato, da ti ga je kak izdajalec nahvalil ali pa da imaš do svojega rojaka kako jezo. Žalostni pa so nasledki, s katerimi ti potem vrnejo taki ljudje tvoje izdajstvo.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Sekanje pri konjih.

Kdor umeje svoje gospodarstvo, njemu je vse, kar se godi kje v njegovi hiši ali pri njegovi živini, važno in kar vidi, da ni v redu, to gleda hitro, da odpravi, če je mogoče, če pa ni mogoče, da odpravi, tedaj skrbi vsaj za to, da prepreči slabe posledice tistih neredov. Njemu ni nobena stvar premala, saj ve, da prihaja v časih iz malih reči rada večja škoda in nje si je potlej gospodar sam kriv, ako ne gleda v pravem času na to, da jo odpravi.

Tako je sekanje pri konjih po navadi le mala, neznatna škoda, vsaj iz kraja, vendar pa ni za to, da jo človek naj spregleda. Konj pa se seka takrat, ako s podkvo zadnjih nog vdarja na podkve sprednjih nog. Čuti se to najbolj, ako teče žival v dir; v tem klepeče v časih prav neprijetno za uho, še bolj pa je to neprijetno za kopita konja. V časih je kriva tega rast živali in če je to, tedaj se ne da stvar veliko popraviti. Nekaj pa vendar-le.

V tem se mora namreč podkev nekako drugače narediti. Zagib na sprednjem delu podkve zadnjih nog napravi se nizek ter se potisne nekaj bolj nazaj, zato pa se naredita na obeh straneh podkve druga, tudi nizka zagiba in to napravi, da se ne sliši tako močno, ako tudi vseka podkev zadnje noge na prvo. Tudi ni sedaj tako nevarno, da si konj rani kopito. Ker se tudi podkev sprednje noge naredi primerno ter se pripravi nekaj krajša, zato teče poslej konj lahko in ne udarja več z zadnjo podkev ob prvo ali sprednjo.

Za veliko lažje pa si pomaga človek te-

daj, ako je le slabo podkovanje krivo konju, da se seka. V časih ni tega krivo nič druga, kakor da je sprednja podkev predolga ali pa, da je zagib zadnje premočan, debel. Lehko se v tem pomaga in ni treba druga, kakor da se prenapravi podkev, sprednja ali zadnja ali pa tudi obé, če ste obé krivi.

Največkrat pa so krivi sekanju predolgi zagibi podkve na zadnjih in prenizke podlage na sprednjih nogah. Le-te so krive, da konj ne more tako naglo gibati sprednjih nog in vsled tega mu zaostajajo in tako se izgodi, da prestavi konj že zadnje, ko so sprednje še na starem mestu. Ako ne pomagaš v tem konju v pravem času, privadi se temu žival in nisi ji v stanu še pozneje pomoči, ko je podkev že čisto dobra.

O pravem času pa je pomoč lahko in za to ni treba druga, kakor da se napravi konju dobra podkev in se mu kopito ne prireže preveč na malo.

Sejmovi. Dne 2. novembra v Poličanah (za svinje), v Stradnu in v Vitanji. Dne 4. novembra pri sv. Barbari v Halozah, v Lesičnem, v Mariboru, v Selnici na Dravi in v Pišecah. Dne 5. oktobra v Radgoni in na Svetini pri Celji.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Uradnik.) „Slovenski Narod“ št. 222 ima dopis, v katerem beremo sledeče besede našega c. kr. okrajnega sodnika gospoda Štefana Katziantschitza: „Nekaj obžalovanja vrednega sem zapazil v občevanji svojih uradnikov s slugami, namreč, da občejuje v uradu med seboj v slovenskem jeziku. V bodoče nemate govoriti več tukaj v uradu med seboj v slovenskem jeziku! Na ulici govorite med seboj v kakoršnem koli jeziku hočete, v uradu pa samo v nemškem, ker je urad cesarsko-kraljevski!“ Te besede je govoril svojima pisacema, izmed njiju bode eden 1. novembra t. l. iz službe izpuščen. Do zdaj smo mislili, da bo g. Katziantschitz preklical kot neresnično, kar se je o njem pisalo. Ker pa tega ni storil, opravičeno sklepamo, da se je istinito dogodilo. Odkritosrčno rečemo, da tega nismo pričakovali od njega. Mislili smo, da sodi mirnejše in pravičnejše o narodu, čegar je tudi on sin; da spoštuje jezik, katerega ga je učila njegova slovenska mati. Mislili smo, da biva v njem več samostalnosti — to smo sodili po njegovih izobraženosti in po njegovem stanu in da je mož, ki nikakor ni odvisen in ki se ne klanja poveljem tistih „višjih“, ki v svoji oholi predrznosti imajo poštene slovenske volilce za klavno živino! V resnici, mi ga obžalujemo! Nasproti temu se pa postavljamo na stališče,

katero nam je zagotovljeno od našega premilega vladarja Franca Jožefa, ki je zapovedal v svoji c. kr. postavi, da so vsi narodi avstrijske države enakopravni. Ali te c. kr. postave naš c. kr. gospod sodnik ne pozna? Na tem mestu usojamo si v vsej resnobi izjaviti, da vse slovensko prebivalstvo Ljutomerskega okraja strmi nad tako krivičnostjo ter je razžaljeno na svojih najdražjih narodnih svetinjah; z vso odločnostjo protestuje proti takšnemu netaktnemu postopanju c. kr. uradnika in to še tem boljše, ker je c. kr. okrajni sodnik! Ob enem opozarjamo visoko vlado, da žrtvujemo vsekdar radi blago in kri za cesarja in dom, takih krivičnosti pa ne moremo prenesti!

Iz Št. Jurja na juž. žel. (Raznoterosti.) Skoro smo bili sosedom nevošljivi, ko smo videli, koliko sodov so zvozili jabolk od Slivniške strani, pri nas pa ni se lahko reče, zrna. Ne bo gruševca, ne jabolčnika, da bi ga pili na mesto te trohe kiselega vina. Tako je bilo grozdje, da ga ne pomnijo. Kar ga je ušlo toči, strupeni rosi, mrazu in petkratni deževni dobi, še to je trdo, da so ga tolkli in po tem je tudi vino. Drugi pridelki niso veliko boljši. Goste povodnje so navlekle blata ter dušile sadež. Proti tem nadlogam se pač ve, da se ne more nič opraviti. Druge so pa nekatere zadele najbolj iz neprevidnosti. Dne 29. avgusta se je užgal pri Praunseisovih hmelj. Hud strah smo si vžili, ko se je začel gost dim valiti. Ker je vlekel močen veter, bi se nam bilo lahko hudo godilo. Pridnim rokam vrlih sosedov se je zahvaliti, da so ogenj brž potlačili, pa škode je le, ker je hmelj za nič in lese iz bičja so napol zgoarele. Dne 5. oktobra so — tako pravijo — Gajšku otroci kozolec podkurili. Pred otroki skrivajte žveplenke, to se je že tolikrat svarilo. Še bolj neprevidna je bila kmetica, ki ni shranila žveplenice. Zdaj ima. Otrok je tekočino spil 3. oktobra v četrtek in v soboto — Bog ve, kako je notre ves pečen, še tako dolgo zdržal — je umrl. Na take reči se mora paziti, drugače so nasledki lahko hudi. Čudno, da se naša, drugače za red skrbna občina tako malo za Dinstliha briga. On je že samovoljno zvonil, po cerkvi stikal, se grozil, z nožem pri Kinclnu rogovilil. Siromak je zlo zapuščen, nima strehe, žandarji so ga že večkrat domu spravili in vsak trenotek je zopet nadlega tu. Ali ni oblasti, da bi se ga popolnoma znebili?

Iz Šmarskega okraja. (Južnoštajarska hranilnica.) Zdaj imamo vraga, ko so si Slovenci ustanovili hranilnico, tako toguje, se ve, po pravici, neki Celjan. Vahterca nam ne dela na roko. Tako dolgo je zmerjala čez te črne, da jim je postalo le preveč in nam nočejo več denarjev nositi. Prav je sprevidel nasprotnik, da se jim vračuje sedaj od „hetzkaplanov“. Čemu več rediti ljudi, ki se ne vejo

za naš denar drugače zahvaliti, ko nas neprenehoma ometavati, zdaj tega, zdaj onega Slovence? Naj se redijo zanaprej od svojih žuljev, bodo se v kratkem ponižali. Slovenci pa, naj si bo duhovnik ali posveten mož, prinašajte svoj denar v hranilnico, da se bo posojalo kmetom, naj bi se branili s skupnimi močmi pred grabljivimi volkovi. Nasprotniki so med seboj edini, posnemajmo jih mi: viribus unitis.

Iz Slatine. (Poštno uradovanje.) Odkar smo zgubili, nepozabljivega poštarja g. Strašeka, se je nam v kratkih dneh veliko spremenilo. Naš sedanji g. poštni uradnik je gotovo pozabil, da je prišel k Slovencem uradovat in da more nam „bindižarjem“ ravno tako postreči, kakor komu svoje stranke. Pa žal, tako se mnogo kmetov pritožuje in jaz sem sam prepričan, ko pridemo popraševati za voljo kakšnega pisma: kako se on naravnost odreže: „nichts“, če ravno je že pismo kake štiri ali pet dni na pošti in on se ne potruži toliko, da bi šel ga poiskati. Za to pa imamo mi večkrat kakošnje sitnobe, ker prepozno pisma v roke dobimo. Ravno tako nam tišči vselej le nemška, v pošto spadajoča pisma ali tiskovine. Ako pa mi zahtevamo slovenske, to mu je najhuji trn v peto. Ali se tako spolnjuje § 19. osnovnih državnih postav? Pri nas bi lahko našteali na prste na eni roki vse rojene Nemce, čemu tedaj vse nemški? Tedaj pa vedite, g. poštar, da ste prišli na slovenko zemljo uradovat, ter da tukaj tudi ne trobimo vsi v nemškem rogu!

Iz Rajhenburga. (Žalostni pogreb.) Dne 9. t. m. je bila pokopana uboga vdova, katera je dalje čase na obč. stroške živela. Glejmo pa, kakošnje sočutje do bližnjega je v tem imel naš g. predstojnik. Da bi ne bilo treba o pogrebu zvonjenja, ukazal je ta, ne vem, kako bi že rekel, pretkani možicelj o zvečer pri temi na pokopališče prenesti ter jo v mrtvašnico postaviti. Drugi dan so že ure pretekle, a jame še ni bilo gotove, akoravno je ženo močno razganjalo. Še le na zahtevanje gospoda župnika je poslal župan moža jamo kopat. Pogrebee je pa obč. sluga od svoje pičle službe plačal. Misli naš g. predstojnik občino obogatiti, da ne pusti obč. revežev primerno (ubogo) pokopati? Blíža se volitev novega župana, bodite torej previdni, kakošnjega moža si boste izvolili. Saj imate še več domačih, poštenih mož, kateri bi to službo redno in vestno opravljali.

Iz Špitaliča. (Svečanosti.) Praznik velike in male maše smo letos posebno slovesno obhajali z veliko sv. mašo po rimskem obredu in slovesno procesijo. Pri prvi svečanosti je bil navzoč tudi prevzvišeni knez Windischgrätz s svojo soprogo, prelepi izgled za mnoge, kateri se sramujejo z najmanjšim znamenjem po-

kazati, da so kristijani. Kakor slišim, bomo za naprej imeli vsako leto na velike in male maše dan „cerkveni shod“. Prilичno bi rad tukaj nekaj omenil. Navada je, da pridejo ob „slovesnih dnevih“ belo-oblečena in venčana dekleta. To je prav lepo in hvalevredno in tudi godci veliko pripomorejo k večji zunanji svečanosti; mislim pa, da bi bilo zelo prav, ako bi svirali samo pri sprevodu ali procesiji, pri „Očenašu“ in po sv. maši. Za najsvetejšo daritev pač nikakor ne sodijo. Premislimo: Božji Sin v grozovitih mukah na križu umira, godci pa pod križem veselo godejo razne poskočnice. Ali ni to strašna dušna bolečina za trpečega Zveličarja? Podobno pa se istotako godi na skrivnosten način pri sv. maši, pri kateri je posvetna godba. Se ve, da Bog ne zameri toliko tega ljudem, ker nimajo namena ga žaliti, marveč ga le v zmoti napačno častijo. Gotovo bi bilo veliko lepše, bolj veličastno in slovesno in mislim, da tudi Bogu dopadljivo, ako bi namesto godcev kakih 10—20 izurjenih pevcev pelo s spremljevanjem orgel eno ali drugo prelepih cerkvenih pesmi. Nekako čudno in sramotno se nam zdi, da v marsikateri fari komaj premorejo kake tri cerkvene pevce. Le nekaj truda, požrtvovalnosti in dobre volje bi bilo treba, in lahko bi se v vsaki župniji sestavil primerno številni pevski zbor, ter bi se po sekiricah pravilno peti izuril, ker potem še le dobi petje pravo lepoto in vrednost. Obžalovati je, da s cerkveno glasbo tako slabo napredujemo; izlasti na deželi gremo polževo pot. Vzrok temu je vladajoči posvetni duh, in pa, ker se preveč gleda na časní dobiček, samo za božjo čast ali večno plačilo pa se malokateri hoče več truditi, kakor je ravno dolžnost in za silo potrebno. Upam, da se mi oprostijo te odkritosrčne misli. Kar zadeva druge naše razmere, so sedaj zelo ugodne. Kakor v vsaki župniji, se tudi pri nas v časih duhovi razburijo ter nastane kaka praska, vendar, hvala Bogu, da se kmalu poravna. Ni skorej večje nesreče za faro, kakor če vlada prepir in sovraštvo; koliko strašnih pregreh pride iz tega! Jaz torej rečem: Bodimo v krščanski ljubezni in v priprostosti srca med seboj združeni; delajmo krepko, navdušeno in vzajemno za božjo čast in svoje izveličanje, za versko in narodno stvar, sploh za vse, kar nam je v duševno in gmotno korist!

D—č.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V teh dnevih sestavlja se pri ministervu drž. proračun za prihodnje leto in pravi se, da bode v njem kacic 5 milj. preostanka. To bode pa jeze na strani liberalnih Nemcev! Kar so liberalne vlade zavozile, to bi bila sedanja vlada po takem že srečno izvlekla. — Med dijaki na vseučiliščih na Dunaji je

bilo zadnjo soboto prišlo do preteprov. Bukve v roke, bukve, ne pa politike! — Kakor se trdi, združijo se vsi konservativni drž. poslanci iz notranjih dežel v eden klub in sicer v klub grofa Hohenwartha. V njem so že doslej bili naši slov. poslanci. — V štajerskem dež. zboru je predlagal dr. Radaj, naj se volilni red za drž. odbor izpremeni in sicer tako, da dobi tudi slov. poslanec, vsaj eden, mesto v dež. odboru. To bi bilo le pravično, toda posl. K. Morre se je postavil koj skrajza zoper to porobu, češ, da bi bilo to „kaljenje miru“. Se ve, da slov. ljudstvo ne sme do svoje pravice, izgodi se potem krivica Nemcem. — Občinski očetje v Celovcu bi radi za 900,000 gold. posojila in je tega denarja bojda treba mestu za nove stavbe. — Najhuji kričar zoper slov. ljudstvo na Koroškem je drž. poslanec baron Dumreicher; njega so si liberalni Nemci zapisali na ravnost iz Dunaja, iz ministerstva za uk in bogočastje. Če še sedi več tacič mož v tem ministerstvu, potem lahko znamo, zakaj nam služi ljudska šola le v ponemčevanje. — V Kranjskem dež. zboru so vzprejeli predlog, naj se pusti nižja gimnazija v Kranji ter razširi v višjo. Dež. zbor ne tirja v tem preveč, vendar pa ni upanja, da doseže svojo željo. — V Borovnici so pozidali obč. hiralnico in „učiteljski dom“, zadnji na stroške občine. — Laški turnarji v Gorici niso na glasu domoljubov in očita se jim po pravici, da jim silijo oči prek crnornenih mej v Italijo. Zato pa jim sedanja vlada ne potrdi pravil za društvo, v katerem bi se lahko zbirali in kovali spletek zoper državo, na čije tleh živé. Kukavice! — Naj zmagajo Lah pri mestnih volitvah v Trstu, zato so se oblekli sedaj v ovčje oblačilo avstrijskih domoljubov, ali vlada stori dobro, ako jim gleda tudi v tem oblačilu na prste, sicer jim vzrastó kar h krati — krempļi prejšnjih iredentov. — V isterskem dež. zboru so skorej vse seje burne, ker dež. glavar, dr. Campitelli ne pripušča interpelacij v hrv. jeziku. — Hrvaški sabor izvolil je za poslanca v drž. zboru ministra Josipoviča. — Madjari še niso siti, sedaj bi radi, naj še napravi svetli cesar posebne ogerske dvorne uradnije. Kakor kaže, bode to tudi prej ali slej resnica. — Drž. proračun ogerske vlade bode bojda tudi brez primankljaja, ali ga bode pa največ 499,000 gold. Nam je to lahko po volji.

Vunanje države. Več sto francoskih delalcev je bilo te dni pri sv. Očetu v Rimu in so se sedaj povrnili domov z velicim zavdušenjem do sv. Očeta. — Nadvojvoda Albrecht je prišel v Madrid, glavno mesto Spanije ter so ga ondi vzprejeli z veliko častjo. — Ludovik, kralj portugalski je umrl ter je kralj sedaj njegov sin Karlos I. V pismu, s katerim naznanja to ljudstvu, pravi, da mu bode skrb

še posebno za to, da se katol. cerkvi ne izgodi nikjer v Portugaliji krivica. — Nekaj časa se je govorilo, da sedanja vlada francoske republike odstopi, ali sedaj se vidi, da je bila to le komedija, pesek v oči. — General Boulanger še ne obupa, da pride kedaj še doba za-nj, toda v tem upanji je brž mož čisto sam. — V Angliji je sedanji vladi Parnell, vodja irskih poslancev, sila na poti ter bi ga rada dela pod ključ, toda ne more mu dokazati, da bi se kje kedaj zagrešil zoper drž. postave. — V nemškem drž. zboru vršé se vse razprave sedaj tiho, dolgočasno, kajti cesarja ni doma, knez Bismarek pa počiva na svojem letovišču. — Po Rusiji je mirno in ne sliši se zadnji čas sem nič več o nihilistih. — Bolgarski knez, princ Koburški se mudi na Dunaji le malo dni, potem pa se vrne nazaj v deželo, ali prinese veselih novic s seboj? Kakor je podoba, ne bode brez njih, vsaj gledé posojila. — Mati srbskega kralja ostane v Belemgradu ali kralj je ne sme obiskati, če ne dovoli v to vladar Ristić. Tako hoče pogodba kralja Milana. — Da pride nemški cesar Viljem II. v Carigrad, to dela turški vladi sila preglavice, kajti manjka ji za to denarja. — Na Kreti ni, kakor se zatrjuje, tursko vojaštvo tako silovito in torej ni (?) resnica, da bi se godila ondi kršč. prebivalcem krivica. — O poroki grškega kraljeviča Konstantina in Sofije, sestre nemškega cesarja, bile so v Atenah velike slovesnosti in ljudje čéjo znati, da je le-ta poroka znamenje za mirne čase, vsaj na vzhodu. — Novi kralj v Abisiniiji, Menelik, ima upanje, da bode v malem času vsa dežela v njegovi oblasti in pri tem mu je ital. vlada veliko na pomoč, ker njeni vojaki niso daleč od meje. — V severni Ameriki bode leta 1892. velika razstava a mesto, v katerem bi se naj priredila, še ni naznanjeno, ker se jih več potezuje za razstavo. V tem letu doteče namreč 400 let, odkar je Columbo prišel iz Evrope v Ameriko ali, kakor se pravi, kar je Ameriko našel. V New-Yorku postavijo dotlej velik stolp iz železa in ta naj doseže 400 m, visokosti. V Ameriki je tudi to mogoče, stolp v Parizu je visok 300 m. in stane 5½ milj., koliko požre pa potlej še le stolp v New-Yorku?

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

In tako je nova vera se le prehitro razširila ne samo po mestih, temveč tudi po deželi ter je povsod, koderkoli je hodila, napravila zmešnjave in zapustila krvave slede. Kmečki punti na Nemškem in Slovenskem, v katerih se

je toliko krvi prelilo, so večidel žalosten sad verskih homatij.

Od koga in kedaj da se je krivoverska kuga zatepla v Ptuj, nam sicer ni znano, a vse, kar se nam je iz ove dobe še ohranilo, kaže na to, da se je luteranstvo zatrosilo že za Lutera, najbrž iz Gradca v Ptuj, in da je ondi se kmalu udomačilo ter mnogo strastnih privržencev štel. In preteklo je blizo 100 let, preden so ovo kugo z združenimi močmi iz mesta iztrebili.

Ker večkratni ukazi, dani deloma od posvetne, doloma od duhovne gosposke, razširjanja krivovera niso mogli ustaviti, imenoval je kralj Ferdinand s porazumljenjem Solnograškega nadškofa Matije in Ljubljanskega škofa Kristofa, ki je ob enem tudi Sekovsko škofijo oskrboval, l. 1528. posebne komisarje. Le-ti naj bi obiskali vse kraje na Štajerskem ter izpraševali o veri vse župnike, kaplane, beneficijate, cerkvene ključarje in župane. Ova komisija, katere ud je bil tudi Slovenec, dr. Vincencij Fürbekh, je prišla v Ptuj na Vidovo (15. jun.) l. 1528. ter je tje poklicala bližnje duhovnike s cekmeštri in župani.

Iz dotičnega zelo obširnega zapisnika¹⁾ ni razvidno, kakošne razmere so takrat v Ptuj vladale; — najbrž je tamošnje duhovnike vizitiral nadškof sam. Pač nam pa zapisnik pove, da je omenjenega leta (1528.) bilo pri sv. Marketu niže Ptuja nameščenih pet duhovnikov, namreč: župnik Peter Vaselkorcher, duhovna pomočnika Bernard Adelprecher in Miklavž Grasperger in kaplan Janez Žiher. Cekmeštra sta bila Kristof Marx in Lamprecht Kovač. Vsi so bili pravoverni. Drugod pa je komisija našla že mnogo plevla. Po dovršeni vizitaciji poslali so komisarji deželnemu, vladarju obširno poročilo o cerkvenih razmerah na Štajerskem. Iz njega razvidimo, da so na večih župnijah posvetni patroni katoliške župnike pregnali in na njihovo mesto odpadnike nastavili ter cerkvam in cerkvenim ustanovam vse premoženje pobrali. Zaradi tega je Ferdinand dne 17. novembra t. l. strogo ukazal, da se imajo vse ustanove in drugo cerkvam pobrano premoženje takoj do slednjega vinarja nazaj dati in na župnije od škofa potrjeni župniki nastaviti.²⁾ Toda plemenitaši se tudi za ta ukaz niso zmenili, in ker so že v naslednjem letu (1529) in čez par let (1532) zopet prirazbijali Turki v deželo, je vlada na dane ukaze menda pozabila. Luterani postojali so dne do dne bolj predrzni ter so ustanavljali lastne učilnice in župnije, kar se je toliko lažje zgodilo, ker je deželni glavar na Štajerskem, Janez baron Ungnad bil tudi luteran.

Pa kolikor bolj se je širila krivovera, toliko bolj je ginola npravnost in poštenost. To

je moral priznati Luter sam. L. 1529. je pisal med drugim: „Naši evangeli bodo sedemkrat zlobnejši, kakor so poprej bili; kajti zdaj, ko smo se bili evangeli naučili, krademo, lažemo, goljufamo, žeremo, žlempamo in vganjamo vsakovrstne hudobije. Enega hudiča smo izgnali, a sedem hujših se je povrnilo, kakor to lahko zapazimo na knezih, žlahtnikih, meščanih in kmetih.... Mladina živi tako divje, nespodobno in razuzdano, da bode pravi hudičev zarod iz nje.“¹⁾ Nič manj žalostno opisal je takratne razmere nov Dunajski škof Janez Faber l. 1533. kralju Ferdinandu: „Zaradi pomanjkanja dobrih duhovnikov, — piše kralju — propada vse. Župnije, cerkve in farovži — vse je od Turkov razdjano, župniki ubiti. Jaz sem škof brez duhovnikov. Samostanski predniki na Dunaji se ne brigajo za škofa. Stolni kapitelj, — kapitulari bi imeli biti škofu podložni, a oni se vedejo kot neodvisni in škof jim je ničlja. Župnije so ali prazne, ali pa v rokah odpadnikov in ničvrednih ljudi. Ako ne bode Bog v kratkem mnogo delavcev v Avstrijo poslal, bodo ljudje, ne rečem krivoverci, temveč kakor neumna živina postali. In zares se je čuditi, da dobro misleči že niso morali mučeniške smrti pretrpeti.“²⁾ (Dalje prih.)

Smešnica 44. „Jutri“, pravi gospodar svoji ženi, „jutri ne daj hlapcu Ivanu ničesar jesti v jutro!“ — „Zakaj pa ne, kaj je naredil?“ — „O tega“, odvrne mož, „tega ti ne znaš“. Jaz sem mu naročil, naj sesnaži jutri lepo konje in ako ne dobi zajutreka, bode nevoljen. Za to bode vlekel za veliko hitreje s krtačo po konjih in znaš, žena, to je našim konjem že sila potreba“.

Razne stvari.

(Mil. knezoškof.) V nedeljo, dne 27. oktobra se je izvršilo posvečevanje mil. knezoškofa dr. Mihaela Napotnika po obredih, kakor jih veleva sv. cerkev, v Solnemgradu. V pričo je bilo 16 p. n. duhovnikov naše škofije.

(Nepotrebna jeza.) Južno-štajarska hranilnica v Celji je tamošnjim „Nemcem“ sila na poti in so zato celo v dež. zboru govorili včeraj o njej. C. kr. namestnik pa jim je odgovoril, da sprejme vlada rada odgovornost za njo.

(Nestrpnost.) V nemški tetki „Tagespost“, jezi se neko človeče sila nad tem, da imajo na spodnjem Štajarji hiše oskrbovalnih vzprejetišč nemški in slov. napis. Za voljo slov. besed izostalo je bojda v napisu: štajarsko. Oj groza, na spodnjem Štajarji bi pač v resnici lahko kdo mislil, da je vzprejetišče n. pr. prusko.

¹⁾ Knezošk. arhiv v Gradci.

²⁾ Dr. M. Robič, Gesch. d. Prot. in der St., 59.

¹⁾ Janssen, Geschichte des deutsch. Volkes, III., 69.

²⁾ Tisti, IV., 96.

(Okr. zastop.) Novi okr. odbor v Celji je prišel pri pregledovanju računa za leto 1888 veliki goljufiji na sled ter je izročil celo stvar c. kr. okr. sodniji v dalnjo preiskavo. Tako je bilo torej ono „vzgodno gospodarstvo“, „kakor zlato čisto“, pravi „D. W.“

(Samomor.) V ponedeljek, dne 28. okt. se je v Celji nastrelil v glavo g. Ivan Bräu, tajnik v prejšnjem okr. odboru. Spravlja se ta čin v dotiko s tožbo, katero je novi okr. odbor vložil pri c. kr. okr. sodniji v Celji. To so vam pa v resnici možaki, ti možje v Celji!

(Sejem.) Zadnjo soboto je bilo prav živo na velikem trgu v Mariboru in dalje po koroški ulici gori do drevoreda. Največ voz je bilo polnih zelja, krompirja in čebula. Tudi „špeharji“ jeli so že razstavljati svoje mastno blago, najbolj pred cerkvo sv. Alojzija in bogoslovjem. Cena je bila višja, kakor lani v tem času.

(Slatina.) Dež. odbor misli z vso resnobo na to, da proda Slatino in pravi se, da se že pogaja z neko judovsko tvrdo v Frankobrodu za voljo nje. Govorica je sicer čudna, pa pri nemški gospôdi v Gradci je vse mogoče, saj leži Slatina na slov. Štajarji.

(Drago potovanje.) Lani je Štajarska dežela izdala 29.521 gld. za „popotnike po sili“, t. j. za take, ki so jih kje iztirali in jih poslali na dom. Tacih pa je bilo bojda ravno 7777 v lanskem letu.

(Povodenj.) V zadnjem tednu je bila na večih krajih po slov. Štajarji velika voda. Drava je pri Ormoži vzela seboj ves prodec z okr. ceste ter je precej izpodkopala novi most. Most čez Savinjo pri Kasasih pa je voda za več metrov razdrla.

(Pragermani.) V Vuzenicah stoji na trgu dolga soha in na njej plapola frankfurterica. To naj bode znamenje menda za to, da so Vuzenice nemške!

(Iz Šoštanja) se nam javlja: Da Šoštanj ni tako nemški, kakor nam ga slikajo nekateri tukajšnji nemčurski napetneži, to nam svedoči tole: Krajni šolski svet Šoštanjski je v svoji seji, dne 16. junija 1889 sklenil, da se mora pri njem izključno le v slovenskem jeziku uradovati. Častitamo!

(Smrt.) Iz Šmartna v Rožni dolini se nam piše, da je tam na večer dne 29. okt. po dolgi bolezni umrl Matija Golež, p. d. Hobe, kmet v Ločah. Pokojni bil je zavolj svojega blagega značaja ljubljeneec ne le svojih sosedov, ampak tudi svojih dušnih pastirjev. Cerkvam bil je velik dobrotnik, ktereга bodo le težko pogrešale.

Loterijne številke:

V Gradcu 26. oktobra 1889: 79, 68, 56, 11, 14
Na Dunaju „ „ 63, 39, 10, 65, 74

Dražba cerkvenega vina

od 20 polovnjakov vrši se v Framu dne 2. novembra ob 1/2 11. uri dopoldne.

Dražba cerkvenega vina.

V soboto, dne 2. novembra ob 10. uri se bo 16 polovnjakov prav dobrega cerkvenega vina po dražbi prodajalo.

Lembah, dne 27. oktobra 1889.

Cerkveno predstojništvo.

Na prodaj!

V Ribnici ob Kor. železnici, 3 minute od farne cerkve, se odda posestvo 3 orale obsegajočo in sicer: 2 travnika, 3 njive in 3 pašniki, mlin, kovačija, poslopje in še posebej kajžica za kovača, iz proste roke zarad rodbinskih razmer. Natančneje se izve pri zgornjem kovaču v Ribnici.

1-2

Karl Soss „k kmetu“

v Graškem predmestji št. 9
v Mariboru

poporoča za zimsko dobo svojo veliko zalogo.
Vatmol od 45 do 80 kr.
Vatmol-barhent od 10 do 22 kr.
Valari-barhent od 20 do 27 kr.
Kariran barhent od 15 do 25 kr.
Modri „ od 10 do 20 kr.
Domači druk od 20 do 27 kr.
Raševina za suknje od 70 kr. do fl. 2-25
Zimska roba od 1 fl. do fl. 3-50
Kašmir črni od 28 kr. do fl. 1-10,
odej in koc veliko zalogo po najnižjih cenah.

ILUSTROVAN

NARODNI KOLEDAR

za leto 1890.

Uredil, izdal in založil Dragotin Hribar.

Dobiva se v „Narodni tiskarni“ in v bukvarnah J. Giontini-jevi in M. Gaber-jevi v Ljubljani. Naroča se pa lahko v vseh bukvarnah.

 Cena 45 kr., po pošti 50 kr.

Vsebinska Popoln kalendarij, koledar, kateremu so pridružena tudi slovanska imena, in cerkveni koledar. Nadalje: Genealogija cesarske hiše. Sedanji vladarji evropski. Vodina Kranjsko: Vsi deželni zastopi, deželni odborniki, deželni poslanci, mestni odborniki, načelniki uradov, c. kr. notarji, advokati itd. Splošne določbe c. kr. pošte. Brzjavni cenik. Lestvica za pristojbine kolekov. Sejmi na Kranjskem. — Zabavni del: Naši zaslužni možje. Božja pota Slovencev. V noči Rusalk. Ogled po svetu. Dogodki v Srbiji. Razstava v Parizu. Boulanger. Orijentalna železnica itd. Smešnice. — Naznanila.

3-5

Franc Sketh,

koroške ceste hšt. 26,

priporoča in izdeluje vsakovrstno **gosposko obleko**; za preč. gospode duhovnike napravi prav lepe **talare, birete, kape in kolare** po prav nizki ceni. 1-2

Fantek

se je zgubil dne 1. oktobra t. l., 10 let star po imenu **Andrej Kapelaro** od sv. Ane pri Makoljah. Kdor bi za njega vedel, se prosi, naj to naznani občini sv. Ane ali pa žalujočemu očetu **Blaž Kapelaro**. 2-3

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v na-pravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstranc, kelihev, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognji pozlatim in posrebrim. Čč. gg. naročniki naj mi blagovolé poslati iste nefrankovane.

Teodor Slabanja, 2-24

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Gosp. G. PICCOLI-ju,

tekarnarju v Ljubljani.

Vinice na Dolenjskem,
dne 12. jan. 1889.

Blagovolite mi poslati dvanajst steklenic Vaše esence za želodec.

Pohvalno omenjam, da je bila raba lani poslanih 36 steklenic izvrstna. Bolniki raznih vrst so vživali esenco z najboljšim vspehom. Neka bolnica je bila že za smrt bolna vsi so mislili, da mora v malih urah umreti; toda komaj je zavžila nekaj kapljic esence, pa je že okrevala in čez nekoliko ur popolnoma ozdravela — med tem, da je bila poprej več dni že skoraj na smrtni postelji. Esenca se tedaj zaradi njenega izvrstnega vpliva sama najbolje priporočuje.

Z odličnim spoštovanjem

10-12 **Jurij König**, župnik.

Služba učiteljice, event. podučiteljice

se na trirazredni v III. plačilni vrsti stoječi dekliški ljudski šoli v Ljutomeru definitivno, eventuelno tudi provizorično odda.

Nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi popolnoma zmožne prositeljice naj vložijo svoje prošnje do 15. decembra t. l. pri kraj. šolskem svetu v Ljutomeru.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru,
dne 25. oktobra 1889. 1-2

Orgljarska služba

je z novim letom 1890 oddati; več pové kn.-šk. dekanstvo v Gornjemgradu. 2-3

Maribor
gosposke ulice 3.
Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in šolo, šolskih in molitvenih knjig
Naročajo se tudi lahko vsi močni tiskarstvi in tiskarnice
na drobno in veliko.
vmanj, ilustrirani časopisi.

Andrej Platzer,
poprej **EDUARD FERLING.**
Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige za kopije, papirnaté žakije in zavitke, papir iz slame, za loščenje in zavitke.
posebno pisma za gratulacije, karton, svitlat in katovov papir v krasnih barvah po izvanredno nizki ceni.
Knjigovezarna.
gosposke ulice 3
Maribor.

Pravo francozsko žganje (cognac).

Kaj je pravo francozsko žganje?

Iz francozkega in južnoštajerskega jaknega močnega brdskega vina izerpljeni alkohol, pod imenom "cognac" zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravično sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vporabljená sredstva proti ischias, revmatizmu, živčnim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj se pokusi vsaki bolestnik iz južnoštajerskega znamenitega Konjičkega, lastno pripravljenega vina destilovano, na vse ove bolezní čudno delujoče, pravo francozsko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z. **Stari cognac**, posebnv okrevajočim in na želodec bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenic pošiljajo se franko brez daljnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL

veliki posestnik na graščini Golč pri Konjicah, Južnoštajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.